

EFFECT

LIPIJANI 2018

NOVINE STUDENATA EFFECTUSA,
2. BROJ

MATEA SKELIN
MLADA NADA
HRVATSKOGA
VATERPOLA

MAJKE
STUDENTICE

ZAŠTO (NE) OTIĆI
NA ERASMUS+

PUTOVANJA U
TOSKANU I KRAKOW

STR	RUBRIKA	ČLANAK
3	RIJEČ DEKANICE	Svaki uspjeh rezultat je djelovanja
4	DRUŠTO	Slučaj: "Ne sjećam se"
6	NAŠ EFFECTUS	Majke studentice
8	TEMA BROJA	Zašto (ne) otići na ERASMUS+
10	ONKRAJ NASTAVE	Putovanje u Toskanu
11		Putovanje u Krakow
12	LICE I NALIČJE	Matea Skelin, mlada nada hrvatskoga vaterpola
14	ALUMNI	Ivan Barač
15	SAVJETODAVNI KUTAK	"Škakljiva" pitanja na razgovoru za posao

**NOVINE STUDENATA EFFECTUSA,
STUDIJ FINANCIJE I PRAVO**

IZDAVAČ

Effectus studij financije i pravo - visoko učilište
Trg J. F. Kennedy 2, Zagreb

GLAVNA UREDNICA

Ivanek, Marija

NOVINARI

Benić, Zrinka
Glavaš, Ana
Leinweber, Ivana
Rudec, Bernardo
Supančić, Leonardo
Stilinović, Petra
Vukoja, Martina
Poljak, Domagoj

DIZAJN I PRIJELOM

Perković, Vanja

Non scholae, sed vitae discimus.

LATINSKA IZREKA *Ne za školu, već za život učimo.*

Draga čitateljice, dragi čitatelji!

Konac i ove akademske godine ukrasili smo novim izdanjem časopisa EFFECT. Mnoga su događanja obilježila ovu akademsku godinu; izabrani su nova dekanica i prodekani; dobili smo nove profesore u stalnom zvanju, baš kao i asistente; forumi na koje smo imali prilike prisustvovati krajnje su edukativni i zanimljivi; Studentski zbor je organizirao studijsko putovanje u Krakow za advent.

Brojne su promjene, no znamo da mijena samo stalna jest; stoga ih treba prihvatiti u onom opusu u kojem dolaze i postaviti se što je bolje moguće po nas.

Kako smo dobili novu generaciju studenata na preddiplomskoj i diplomskoj razini, tako smo na promociji ovoga svibnja ispratili generaciju diplomanata. Sam je događaj dobio poseban značaj iznimnim dekaničinim govorom kojega u ovom broju prenosimo u cijelosti. Među našim promoviranim studentima dogodine će se naći i studentica koja je iskoristila mogućnost razmjene i cijeli semestar provela u Italiji. Iskustvo Ane Glavaš, kao i SWOT analizu zašto (ne) otići na program razmjene, pronađite u Temi broja. Od tema koje ćemo u ovom uvodu još izdvojiti jesu priče o dva reprezentativca: Matei Skelin, studentici preddiplomskoga programa Financije i pravo, te Luki Modriću, kojemu poznavanje pravnih predmeta, baš kao i poreznoga sustava, ne bi bilo na odmet?

Mnoga su znanja koja imamo prilike usvojiti na Effectusu, no trebamo biti svjesni da je ista potrebno znati primijeniti u praksi, baš kao i da poznavanje mnogih teorija daje konstrukt našem poimanju okruženja i mogućnosti kritike na isto.

Dragi naši čitatelji, studenti; budite marljivi, uporni i svoji jer tako ćete jedino stići ka cilju kojega ste si postavili.

Do sljedećeg broja,
srdačno vas pozdravlja
Vaša urednica

SVAKI USPJEH REZULTAT JE DJELOVANJA

**GOVOR SASTAVILA —
JELENA UZELAC, DIPL.IUR.**

Dragi diplomanti, roditelji, prijatelji, kolegice i kolege
nastavnici i ostali uvaženi gosti,

izuzetna mi je čast što Vas mogu pozdraviti i čestitati Vam
današnji dan. Dan Vaše promocije, dan na koji ćete primiti u
ruke diplomu, rezultat Vašeg višegodišnjeg rada, odricanja,
planiranja, brige, neprospavanih noći, ali i veselja, druženja,
sretnih trenutaka, uspjeha i predivnih uspomena.

Ovaj dan poseban je za sve Vas. Ali i za nas. S Vama smo
od Vaših početaka na Effectusu. Hodali smo istim putem.
Putem znanja, inovativnosti, kreativnosti i uspjeha. I danas
kada je to putovanje došlo svome kraju istovremeno smo i
sretni, ali i pomalo sjetni. Moramo malo biti, nemojte nam
zamjeriti na tome.

Ali, gledajući Vas danas ovdje, ponosne u krugu Vaših
najmilijih, osjećam da nema mjesta za sjetu.

Vjerujte mi, to je težak zadatak. U godinama koje ste
proveli na Effectusu, Vaši su Vas nastavnici poučili svemu
što su znali, rekli su Vam sve što su smatrali važnim. Svaki
od njih dao Vam je dio sebe. I to je teško nadmašiti u jednom
jedinom govoru.

Stoga ću Vam reći nekoliko jednostavnih, istinitih i od srca
iskrenih stvari:

Bila mi je čast provesti ovo vrijeme s Vama. Biti dio Vašeg
života kao Vaš nastavnik, mentor, a želim vjerovati i
prijatelj. I još nešto, svi uvijek misle kako nastavnici utječu
na studente, ali ono što svima izmiče iz vida je to da i
studenti utječu na svoje nastavnike. Svi Vi utjecali ste na
naše živote i učinili ih boljim činjenicom da Vas poznajemo.
I na tome Vam hvala!

Djelujte. Kao što ste djelovali na Effectusu. Preuzmite
konce svog života u svoje ruke. Svaka priča koje ste bili dio,
svaki Vaš pa i najmanji uspjeh, rezultat je djelovanja.

Ne činite stvari samo radi novca. Novac je posljedica, a ne
motiv. Ponekad se treba opustiti i uživati u letu.

Slijedite svoje snove. Poznati američki komičar Stephen
Colbert rekao je: Da su svi slijedili svoj prvi san, svijetom
bi vladale princeze i kauboiji. Financije i pravo možda nisu
bile Vaš prvi san. Ali su sadašnji. Budite najbolji u onome
što radite i pretvorite san o uspjehu u stvarnost.

Možda nećete uspjeti promijeniti svijet, ali uspjeli ste
nešto puno važnije. Promijenili ste sebe. Nadahnite svojim
primjerom druge, budite otvoreni, nikada ne prestajte s
učenjem.

I na kraju: Ne morate biti slavni. Sve što trebate je učiniti
svoje roditelje ponosnima.

A sudeći prema današnjoj atmosferi u tome ste svi uspjeli!
I mi smo ponosni na Vas. Ne na Vaše diplome, nego na
vrijednosti koje nosite sa sobom u život. Vrijednosti koje
njegujemo svi mi na Effectusu, a to su: upornost, ustrajan
rad, spremnost na učenje, timski rad, inovativnost,
empatija, etičnost, otvorenost za promjene i fokusiranost
na postavljene ciljeve. Vi ste naši ambasadori. Veselimo
se i uvijek ćemo se veseliti Vašim osobnim i poslovnim
uspjesima. Svaka Vaša pobjeda, pobjeda je i tima Effectus.
Nedostajat ćete nam, ali sretni smo što odlazite spremni. I
vjerujemo da je ovo, iako prividno kraj jedne ere, zapravo
početak jedne nove. Iako više nemate akademskih obveza,
zauvijek ćete ostati naši studenti, prijatelji, alumni,
poslovni suradnici.

Effectus će uvijek biti Vaša kuća, a vrata svih nas zauvijek
otvorena, kao što su to bila i do sada.

I na kraju, dragi diplomanti, neću Vam reći sretno, jer Vam
sreća ne treba – imate znanje.

Neću Vam poželjeti sretan put i mirno more, jer more
nikada nije mirno, čak ni kad je bonaca. I tada se nešto
komeša iz dubine.

Neću Vam reći ni zbogom – već doviđenja!

Reći ću Vam samo: BRAVO I ČESTITAM! DIPLOME NISTE DANAS
DOBILI, VI STE IH ZAVRIJEDILI. UŽIVAJTE U LETU!

Dekanica,
Jelena Uzelac

SLUČAJ: "NE SJEĆAM SE"

PIŠE — LEONARDO SUPANČIĆ

Kapetan hrvatske nogometne reprezentacije, trostruki osvajač lige prvaka i član UEFA-ine idealne momčadi iz protekle sezone – Luka Modrić, zabavljao nas je ovo ljeto svojom promjenom iskaza u igrokazu zvanom "Ne sjećam se" na Županijskom sudu u Osijeku. On se na svom, možda najtežem "gostovanju" u karijeri, pojavio u funkciji svjedoka u prvoj optužnici USKOK-a protiv dugogodišnjeg vladara hrvatskog nogometa Zdravka Mamića, njegovog brata Zorana također, nogometnog dužnosnika i aktualnog izvršnog predsjednika Hrvatskog nogometnog saveza Damira Vrbanića, te poreznog djelatnika Milana Pernara. Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta tereti navedenu fantastičnu četvorku da su oštetili zagrebački nogometni klub Dinamo za 116 milijuna kuna, a državni proračun za 12,2 milijuna kuna neobračunatog i neplaćenog poreza i prireza. Iako se istraga vodila u Zagrebu, optužnica je podignuta pred Županijskim sudom u Osijeku zbog povezanosti Zdravka Mamića sa zagrebačkim sucima. Na koji način su osumnjičeni stekli protupravnu imovinsku korist vidljivo je kod transfera Luke Modrića u londonski Tottenham.

U ljeto 2008. godine Modrić prelazi u Tottenham za tada rekordni iznos od 21 milijun eura, a upravo taj trenutak označava početak sumnjivih isplata zbog kojih se Luka 2015. našao na ispitivanju u sjedištu USKOK-a. On je prilikom transfera u londonski klub potpisao raskid ugovora s Dinamom u kojem je navedeno kako nema nikakvih potraživanja. Modrić je najprije na ispitivanju izjavio kako mu je Zdravko Mamić u nekoliko navrata obećao da će dobiti dio novaca od svog transfera. Ovakva situacija uopće ne bi bila čudna da je tako nešto stavljeno u pisanu formu dok je igrač još član kluba jer mnogi klubovi koriste takvu praksu i sklapaju ugovore o podijeli transferne odštete s igračima u trenucima kada nemaju dovoljno sredstava, a žele ih još neko vrijeme zadržati u klubu. U ovom slučaju riječ je o tome da je cjelokupni iznos od 21 milijun eura za transfer Modrića trebao pripasti nogometnom klubu Dinamo. Prema iskazu koji je Luka Modrić dao u prostorijama USKOK-a naknadno je sklopljen aneks ugovora o profesionalnom igranju između njega i NK Dinama prema kojem on ima pravo na 50 posto od budućeg transfera. Dakle, Modrić je tek kada je postao igrač londonskog Tottenhama potpisao aneks ugovora prema kojem se odšteta između njega i Dinama dijeli u omjeru 50:50, odnosno Dinamu je od prvotno dogovorenih 21 milijun pripalo tek 10,5 milijuna eura.

Dakle, Modrić je tek kada je postao igrač londonskog Tottenhama potpisao aneks ugovora prema kojem se odšteta između njega i Dinama dijeli u omjeru 50:50, odnosno Dinamu je od prvotno dogovorenih 21 milijun pripalo tek 10,5 milijuna eura."

Zdravko Mamić je od 2009. godine na temelju aneksa ugovora nalagao isplate iz Dinama na Modrićev račun u iznosu od 81 milijuna kuna, polovice ukupnog transfera. U svom svjedočenju izjavio je kako je ubrzo nakon sumnjivog aneksa sklopio sa Zdravkom Mamićem ugovor o podjeli njegove polovice, po kojem je Modriću od aneksom ugovorenih 81 milijun kuna, koje je dobio na račun od Dinama, na kraju pripao tek manji dio od otprilike 15 milijuna kuna. Ono što je ovdje problematično, osim datuma sklapanja aneksa o podijeli odštete nakon što je već bio potpisan raskid ugovora, jest sumnja da je Modrić po uputama Zdravka Mamića podigao 52 milijuna kuna i predao ih obitelji Mamić koji su na taj način oštetili Dinamo. No, ono što je neugodno iznenadilo hrvatsku javnost uslijedilo je nešto kasnije.

Niti dvije godine nakon druženja s istražiteljima USKOK-a, 13. lipnja 2017. godine, na osječkom Županijskom sudu, Modrić se nije mogao sjetiti gotovo ničega iz vlastitog iskaza. Iznenađna amnezija potisnula je i prema Lukinim riječima najvažniji trenutak njegove karijere – debi u kockastom dresu. Više navijača pamti utakmicu "tamo negdje" u Švicarskoj 2006. godine, prije svjetskog prvenstva u Njemačkoj, po njegovom debiju i dominaciji nego po samoj pobjedi nad velikom Argentinom. Očigledno se

IZVOR <http://www.index.hr/sport/clanak/modricu-prijeti-pet-godina-zatvora-ali-u-hrvatskoj-su-osude-zbog-laznog-iskaza-rijetke/1029569.aspx>

ne sjećaju svi te večeri. Pati li naš reprezentativac možda od pseudodemencije ili je riječ o nečemu drugom? Pseudodemencija je reaktivni fenomen u psihijatriji koji se može pojaviti u neugodnim situacijama kao što su sudske istrage, zatvor i izbjegavanje obveza, a naziva se još i Ganserov sindrom, prema njemačkom psihijatru Sigbertu Ganseru. Riječ je o posebnom obliku sumračnog stanja u kojem bolesnik lažno odgovara na pitanja, pogrešno izvršava zapovijedi, halucinira, ponaša se onako kako zamišlja duševnu bolest, a prisutna je i tzv. paralogija gdje se osjeća kako ispitanik shvaća pitanje, no odgovara mimo, pored pravog odgovora. Što je natjeralo Luku Modrića da u potpunosti promijeni iskaz i na taj način zabije gol u vlastitu mrežu, a samim time dobije novog protivnika u vidu hrvatske javnosti? Modrić je promijenom iskaza potencijalno počinio krivokletstvo. Pravna praksa u Hrvatskoj pokazuje nam da su rijetki slučajevi u kojima se naše pravosuđe bavilo takvim postupcima. Sasvim sigurno kako je tomu razlog i teško dokazivanje, jer je potrebno najprije utvrditi objektivno obilježje djela, odnosno da je netko zaista dao lažni iskaz, a potom i subjektivno obilježje – da je osoba postupala s namjerom. Prema podacima Ministarstva pravosuđa, u razdoblju od 2013. do 2016. godine presude su donesene za 126 osoba, što je s obzirom na vremensko razdoblje, broj sudova i desetke tisuća predmeta koji su se vodili, gotovo zanemariv broj. Važno je napomenuti kako je u tom vremenu za 113 osoba donesena osuđujuća presuda, što znači da gotovo 90% slučajeva u kojima se sudi za davanje lažnog iskaza završi loše po počinitelja. Je li onda zaštita „savjetnika“ vrijedna potpune promjene iskaza i potencijalnog počinjenja kaznenog djela davanja lažnog iskaza, za koje je prema članku 305. Kaznenog zakona predviđena kazna zatvora u trajanju od šest mjeseci do pet godina? Nekad idol nacije, a danas...ne sjećam se.

IZVOR <https://www.jutarnji.hr/sport/nogomet/%E2%80%98zelimo-ustrojiti-dinamo-po-uzoru-na-barcelonu%E2%80%99/2125959/>

Pseudodemencija je reaktivni fenomen u psihijatriji koji se može pojaviti u neugodnim situacijama kao što su sudske istrage, zatvor i izbjegavanje obveza, a naziva se još i Ganserov sindrom, prema njemačkom psihijatru Sigbertu Ganseru. Riječ je o posebnom obliku sumračnog stanja u kojem bolesnik lažno odgovara na pitanja, pogrešno izvršava zapovijedi, halucinira, ponaša se onako kako zamišlja duševnu bolest, a prisutna je i tzv. paralogija gdje se osjeća kako ispitanik shvaća pitanje, no odgovara mimo, pored pravog odgovora.

Studiranje uz djecu? Ništa lakše!

Kada netko spominje studentske dane i kako je biti student, tada vjerojatno misli na dane provedene učeći za ispite, ali i lude studentske tulume, apsolvantska putovanja, studentski bunt, bezbrižnost. Da, to je istina ako imaš 20+ godina. Međutim, kada se zatekneš u godinama 30+, već iza sebe imaš posao, odrađene godine nekog davnog studiranja, obitelj, muža i...djecu. Sva priča oko ljepote studiranja i bezbrižnosti rastopi se kao prvi snijeg.

I što sad? Donijeti odluku oko studiranja uz stalni posao i činjenicu biti 24 sata mama servis na raspolaganju nekima se može činiti kao samoubilačka misija. Na prvu, to upravo tako može djelovati. No, nakon dugo promišljanja i vaganja argumenata „za“ i „protiv“, odluka je bila donesena – nakon 12 godina ponovo ću postati studenticom. Odluka nije bila laka jer sam pretpostavila koliko će biti potrebno žrtve i velikog napora uz posao i obitelj. Prije svega, tu je bila jako velika motivacija s obzirom da sam već duže vremena odlučna pomijeniti posao, ali i poraditi na sebi i svom znanju i kompetencijama.

Otegotna situacija je i ta da nakon 12 godina jednostavno zaboraviš učiti i moraš prije svega prisiliti i naviknuti svoj mozak na činjenicu da treba učiti određenu količinu nepoznatih podataka. Pohađanje predavanja nakon cijelog dana provedenog na poslu također je jako iscrpljujuće, s tim da ovdje ne prestaju obveze. Nakon povratka s fakulteta one se nastavljaju kroz ulogu mame i obavljanja kućanskih poslova.

Studiranje sam započela kao zaposlena majka jednog djeteta i nakon odrađenog zimskog semestra saznala sam da ćemo uskoro našoj obitelji pribrojiti još jednog člana. To je moje studiranje promaknulo u još jednu, do sad nepoznatu, dimenziju – zaposlena trudna majka – studentica.

Studiranje kao trudnica je dosta nezavidna situacija. Funkcije mozga se kroz trudnoću na neki način smanje i puno je teže učiti za ispite u trudnoći nego prije nje. Ne kaže se uzalud da je trudnoća drugo stanje. Kako je vrijeme odmicalo, tako je tekao moj studij i ja sam ipak uspjela završiti jednu studentsku godinu i položiti sve ispite.

Nakon poroda, vrlo brzo sam se pridružila daljnjem tijeku studiranja, prisustvujući predavanjima i polažući ispite. Olakotna okolnost je bila ta što su predavači i kolege bili izuzetno susretljivi i kolegijalni, a grupa studenata koja je odabrala smjer studiranja kao i ja, bila je vrlo mala i jako ugodna za učenje i rad. Isto tako, smjer kojeg sam

odabrala za specijalizaciju je ono što je oduvijek bilo moje područje interesa, također je moj trenutni posao i predstavlja područje u kojem bih se dalje željela razvijati i stjecati nova znanja.

Prije svega, voljela bih naglasiti da je ovdje bila presudna jaka motivacija u vidu velike želje za promjenom sadašnjega posla, ali i činjenice da studiram ono što zaista volim i što me zanima.

Isto tako, voljela bih naglasiti da je, unatoč velikoj motivaciji, bilo trenutaka kada sam se pitala što mi je to uopće trebalo u životu. To su znali biti moji krizni trenuci, uzrokovani silnim neprospavanim noćima zbog bebinog plača, bolesti jednog ili drugog, a katkad i oba djeteta; što je znalo dovesti do potpune iscrpljenosti i očaja.

Moram naglasiti da sam jako veliku podršku imala u svom suprugu koji je dobrovoljno preuzeo na sebe ulogu dežurnog babysittera u trenucima kada sam trebala ići na predavanja i učiti za ispite.

Ne mogu tvrditi da je bilo lako. Trebalo je zaista jako puno odricanja, upornosti i žrtve da bi se uskladilo studiranje s obiteljskim životom, ali je izvedivo. Ne bih to nikome preporučila, ali sam dokaz da je uz volju i upornost sve moguće, pa tako i biti zaposlena majka studentica.

U konačnici, sve se svodi na to kako mi tu situaciju percipiramo i kako si sve to posložimo u svojoj glavi. Kada se uvjerimo da smo sposobni to sve ostvariti, tada nema prepreka koje ne možemo svladati.

Studiranje uz djecu? Ništa lakše!

IZJAVA: I. V.

Došla sam na preddiplomski studij Financije i pravo na Effectus s Pravnog fakulteta nedugo nakon vjenčanja. Ubrzo sam ostala trudna i shvatila sam da ću roditi u nezgodnom periodu kada su ispred mene razne studentske obveze i izazovi; ispiti, predavanja, seminari i ostalo. Tu se pokazala izuzetna susretljivost Effectusa i svih profesora koji su mi pružili veliku podršku. Nije bilo jednostavno biti majka i studentica, ali uz Effectus i divne profesore bila sam motivirana da privedem kraju preddiplomski studij. Ubrzo mi je došla i druga beba, a u rujnu 2017. godine i diploma Effectusa. Unatoč majčinskim obvezama, uspjela sam usvojiti kvalitetna znanja i vještine te se visoko obrazovala. Planiram u skoroj budućnosti upisati i diplomski studij na Effectusu. Divno je biti majka i studirati na Effectusu, a poseban osjećaj ponosa i zadovoljstva bio je kada su me na promociji bodrili suprug i dječica.

IZJAVA: J.B.

Apsolvent sam studija Financije i pravo koji na moje veliko veselje privodim kraju. Također, majka sam i dvoje djece, sina od 9 i kćeri od 6 godina. Na upis studija sam se odlučila najviše poradi mogućnosti povećanja plaće i napredovanja na radnom mjestu te radi ostvarivanja ciljeva na poslovnom, ali i privatnom planu. Studiranje samo po sebi nije lako i iziskuje mnogo vremena i odricanja. Kada u to ubrojite obaveze koje imate kao majka, studiranje predstavlja jako veliki izazov. Moram priznati da razumijem zašto mnoge majke ne žele niti razmišljati o upisu studija dok su djeca manja i čekaju da odrastu kako bi

se mogle posvetiti sebi i u tom planu. Ja sam imala sreću da sam imala jako veliku podršku kod kuće i na poslu, što me zapravo tjeralo i davalo mi poticaj da učim i polažem ispite. Muž, baka i djed, servis je radio punom parom kako bih ja mogla pohađati predavanja, što mi je uvelike olakšalo polaganje ispita. Bilo je dana kada djecu nisam niti vidjela jer kada bih došla sa predavanja oni su odveć spavali. Nije bilo lako, ali sam znala da će to biti kratak period koji je na kraju prošao brže nego što sam zamislila.

Sve u svemu, ako se dobro organizirate, prihvatite da ćete malo zapostaviti svoj privatni život i da nećete stići ispuniti baš sve obaveze koje ste si zadali, shvatite da studiranje i majčinstvo idu zajedno. Nije lako, ali je moguće. Jer vas na kraju tog puta čeka velika nagrada. A to je diploma, koja je pokazatelj da ste uspjeli. I ja joj se veselim, kao i moja obitelj; jer to nije samo moj uspjeh, nego i njihov. :)

IZJAVA: V. L.

Za studiranje sam se odlučila po rođenju mojeg trećega djeteta. Upravo zbog trećeg djeteta imala sam beneficiju koristiti porodiljni dopust do navršene treće godine najmlađeg člana obitelji. Tu sam beneficiju iskoristila u cilju osobnoga razvoja i završila preddiplomski program Financije i pravo. Organizirala sam se na način da sam pratila predavanja s redovnim studentima u prijepodnevnim satima dok su djeca bila u vrtiću. Kada ste u trideset i četvrtoj godini života, tada je mnogo lakše pratiti nastavu zbog radnoga iskustva i već primijenjenih teorijskih dijelova u praksi.

ZAŠTO (NE) OTIĆI NA ERASMUS+

MOJE ERASMUS+ ISKUSTVO
(ITALIJA, UNIVERSITY OF BOLOGNA, 2017.)

PIŠE — ANA GLAVAŠ

Iako me oduvijek privlačilo provesti barem jedan semestar izvan Hrvatske, na to sam se odlučila tek na 5. godini diplomskog studija, sasvim spontano. Obitelj i prijatelje sam počela obavještavati tokom listopada kako se planiram prijaviti na ERASMUS studij (prijava su bile do studenog), ali nitko nije tome pridavao veliku pozornost s obzirom da ni ja sama nisam bila sto posto sigurna u tu odluku. Jednog dana sam rekla samoj sebi: „Sad ili nikad“. Prijavila sam se na ERASMUS studij i dobila stipendiju za jedan semestar na sveučilištu u Bologni. Danas na tu odluku gledam kao najbolje donesenu tokom cijelog studiranja.

U predivnoj Italiji provela sam 6 mjeseci gdje sam stekla novu obitelj i prijatelje. Stan sam dijelila sa dvije Talijanke, jednom curom iz Moldavije i Kineskinjom. Studenti su dolazili iz cijeloga svijeta, od Francuske, Španjolske, Poljske, Čilea, Brazila... Većina studenata je, baš kao i ja, došla samostalno na školovanje, a fakultet je prvi tjedan organizirao takozvani „Welcome week“, gdje sam upoznala ljude koji su mi narednih pola godine bili izvor veselja, najbolji prijatelji, obitelj i rame za plakanje.

S obzirom da sam engleski jezik znala vrlo dobro, a talijanski nešto lošije, prije odlaska na ERASMUS odlučila sam se na slušanje predavanja na engleskom i dodatnu nastavu iz talijanskog jezika. Pola godine učenja talijanskog su me pretvorili u pravu profesionalku za sporazumijevanje u kafićima, dućanima, na cesti. ☺

Školovanje na talijanskim sveučilištima uvelike se razlikuje od onih na hrvatskim. Većina ispita bila je bazirana na grupnim radovima i seminarima te na razvijanju prezentacijskih i komunikacijskih vještina. Više su usredotočeni na praktičnu nego teorijsku nastavu. Od pet predmeta koje sam polagala u Italiji, samo za jedan sam imala pismeni ispit, logično, talijanski jezik.

Stoga studenti, ne morate se bojati strašnih ispita na stranim jezicima, držanja glavom nad knjigom od jutra do sutra i zatvora na pola godine jer je ERASMUS upravo suprotno. ☺

E sada dolazimo do zanimljivog dijela, onog društvenog. ERASMUS je poznat po ludim partijima i nezaboravnim izlascima, i moje iskustvo nije razočaralo. Od partija do brodošlice, preko spontanijih izlazaka, pa sve do tradicionalnog izlaska četvrtkom. Svaki izlazak započeo bi u nečijem stanu, nastavio se izlaskom van, te završio u ranim jutarnjim satima, povratkom sa pizzom u ruci. ☺ Luda putovanja koja su organizirana posebno za studente su ono

što me najviše oduševilo – upoznavanje talijanske kulture, povijesti, prefine kuhinje i vina, pa sve do sklapanja prijateljstava na svakom od putovanja. Posebno bih izdvojila putovanje u Rim – najljepši grad na svijetu, putovanje u Firencu – za koje se mogu zahvaliti svom Effectusu koji me sasvim spontano poveo na studijsko putovanje tijekom posjete Italiji, i naposljetku Amalfi – ludo partijanje na najljepšoj plaži i uživanje u najljepšem zalasku sunca.

Ono po čemu ću pamtiti Italiju i svoje iskustvo s ERASMUSA su prijatelji za cijeli život, odlična hrana, jutarnje ispijanje kave, najfiniji sladoled i predivna zemlja u kojoj me svaki grad očarao.

ERASMUS je pozitivna ideja koju bih stvarno preporučila svakome tko ima priliku se prijaviti.

Ova slika predstavlja tipičan dan u Italiji. 18h (vrijeme za takozvani aperitivo:)). Najdraža uličica u Bologni, sa najdražom cimericom iz Moldavije.. Vино, pršut, sirevi... tko bi poželio nešto više? :)

Ova slika predstavlja fullmoon party na plaži na Amalfiju uz Erasmus grupu s kojom sam proputovala cijelu Italiju :) a gdje je noć protekla u plesu oko vatre, sviranju gitare, pjevanju i ispijanju finih pića do ranojutarnjih sati :)

SWOT ANALIZA ODLASKA NA STUDENTSKU RAZMJENU

PIŠE — MARKO LUKAČ, STRUČ.SPEC.OEC
KOORDINATOR PROGRAMA RAZMJENE

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • Mogućnost učenja i usavršavanja stranih jezika • Rad na nastavi u manjim grupama • Sudjelovanje u terenskoj nastavi • Osobni razvoj • Široka ponuda izbornih predmeta • Život u stranoj državi i novom kulturnom okruženju kroz nekoliko mjeseci • Sufinancirano razdoblje boravka u inozemstvu • Vrlo jednostavna procedura prijave na Effectusu • Mogućnost odlaska na preddiplomskom i diplomskom studiju, kao i na stručnu praksu	<ul style="list-style-type: none"> • Viši životni troškovi u inozemstvu (potreban džeparac) • Moguće nepoklapanje predmeta studijskog programa u inozemstvu i na EFFECTUS-u
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje drugih kultura i širenje osobnih vidika • Nova prijateljstva i poznanstva • Organiziranja putovanja i obilasci zemlje u kojoj se boravi tijekom razdoblja mobilnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Mogući gubitak motivacije zbog nesnalaženja u novoj sredini • Nesnalaženje na drugačiji rad i sistem studiranja

Uz ovu sliku je bilo vezano puno smijeha jer smo pokušavajući snimiti selfie na najljepšem mjestu u Italiji, otoku Capriju, skoro i ostale bez žive glave spašavajući naočale koje smo kupile tik prije slike.. Naočale su spašene, mi ostale žive, a mobitel je u pravom trenu sve snimio :)

I zadnja slika, jedna od dražih, ona sa zadnjeg #crazyerasmuspartija sa ljudima gdje je u jednoj noći bilo previše sreće, tuge, veselja, smijeha i suza :) <3

PUTOVANJE U TOSKANU

PIŠE — BERNARDO RUDEC

Sve se nekako poklopilo to jutro, nije bilo kašnjenja na autobus, zauzela su se prigodna mjesta među zadnjim redovima u autobusu, upoznavanje nove grupe kolega te slobodno susjedno mjesto za ispružiti noge.

Na putovanju nas je pratila i svima nam poznata profesorica Europskog javnog prava, po struci još i majka autora ovog članka, koju je potrebno posebno napomenuti, jer je jedina odbila dijeliti mjesto među profesorima na početku autobusa te sjedila među nama plebejcima straga. Ruku na srce, koliko god možda zvučalo pomalo smiješno da nečija majka, a uz to i profesorica na fakultetu na kojem studiraš, ide na isto studijsko putovanje koje i ti, treba reći kako je toliko lijekova ponijela sa sobom da bi mogla biti inspiracija za drugi nastavak filma Dallas Buyers Club. U Rijeci nas je čekalo i prvo zaustavljanje gdje su nam se pridružili novi putnici – srednjoškolci iz Buja, čija je to bila nagrada za ldeju godine. Kolege srednjoškolci su se odmah uklopili, a atmosfera je u autobusu s vremenom postala sve življa.

Put nas je odveo do našeg prvog odredišta na putovanju, grad Forlì gdje smo posjetili Fakultet ekonomije i menadžmenta u sklopu Bolonjskog sveučilišta s kojim Effectus već duže vrijeme i surađuje na polju poslovne suradnje i razmjene studenata. Što se tiče same razmjene, prilikom posjete pridružila nam se na putovanje i jedna naša studentica koja je tamo na studiju u sklopu ERASMUS+ programa. Nakon toploga i ugodnoga dočeka, odlučali smo predavanje i kratko obišli novoizgrađeni kampus udaljen svega deset minuta hoda kroz vilama i parkovima uređenu obiteljsku četvrt grada. Kasnije smo krenuli u smjeru našeg hotela prema mjestu Montecatini Terme. Sam grad u kojem smo odsjedali ostavio je dojam izrazito lijepog i zanimljivog malog toskanskog gradića punog hotela i bogato uređenih vila, smještenog u kotlini i okružen okolnim brdima na jednom od kojih se nalazi i vidikovac do kojeg vodi žičara stara više od sto godina. Sam pogled

odozgo odaje ugođaj Toskane kakva nam je poznata iz filmova. Poslije prve ugodno provedene večeri, uz pokoju čašu lokalnog Chianti vina i dobro društvo, idući dan smo se uputili u cjelodnevni obilazak Firenze. Obilazak grada je doista ostavio dojam bogate povijesti i reputacije po kojoj je Firenza na glasu. U obilasku smo trčali za vodičkom i putem se kolektivno pogubili po Firenci tražeći usput restoran za ručak, a jedan je turist, u svom našem gubljenju po gradu, upitao kolegu za put na talijanskom, na što je on spremno odgovorio: "SIEMPRE DRITO." Idući dan nas je kišno vrijeme otpratilo u smjeru grada Siene, nekad prvotno etruščanskog naselja, a danas važnog kulturnog sjedišta bogate povijesti pod zaštitom UNESCO-a. Pridodamo li kiši i glatki kamen kojima su popločane strme ulice, možete zaključiti kako je izgledao naš obilazak Siene – svesilna i neumoljiva kiša, skliske cipele i uzbrdica omogućili su nam nezaboravan doživljaj grada. Grad je neravan u tolikoj mjeri da i sam glavni trg ima jajasti oblik i udubljen je prema sredini, a svake godine služi kao arena za tradicionalnu konjsku utrku Palio di Siena koja se održava dva puta u godini, kada se cijeli trg pospe pijeskom.

Popularna je bila i anegdota jednoga kolege koja je dosegla svoj epilog taj dan. Nakon nekoliko dana borbe, napokon je uspio objasniti svoju želju u restoranu – želju za juhom koju će pojesti sa žlicom, a ne vilicom kako ju služe u Toscani, jer zbog kruha koji ide u nju, ona je velike gustoće, pa žlica nije potrebna. Koseći se talijanskoj tradiciji i poimanju juhe, napokon mu je želja bila uslišana. Dobio je žlicu, na svoje i naše veselje, ali i opetovanu gustu juhu koju smo, mi ostali, uz grohotan smijeh mazali na rubove pizze.

Poslije kratko provedenog slobodnog vremena po gradu, u lokalnoj vinariji smo uz kukurikanje uspjeli objasniti prodavačici da želimo kupiti autohtono Chianti vino čija je garancija naljepnica crnoga pijetla, koja je od samoga početka proizvodnje toga vina označavala srednjovjekovni vojnički savez toga kraja. Nakon obilaska, uputili smo se dalje prema San Gimignano. Udaljen je sat vremena vožnje

od Siene i smješten u provincijskom vinorodnom kraju Toskane u kojem dopijeva samo autohtona loza bijelog vina kojom se gradić ponosi; okružen srednjovjekovnim utvrdama, pun tornjeva i skučen na jednom brežuljku, zaokružuje sliku ruralnog dijela Toskane kakvu znamo sa televizijskih ekrana. Atmosfera koju gradić ima dok ga se obilazi ostavlja dojam kao da je zapeo u vremenu. Nezaobilazan je bio i obilazak lokalne slastičarne koja slovi kao najbolja u svijetu prema Guinnessovoj knjizi rekorda. Tu se jedna kolegica ponovno iskazala sa svojim znanjem i razumijevanjem talijanskoga, pa je uspjela, drugi put u dva dana, naručiti dvije kugle sladoleda po cijeni cjelovitog ručka.

Treći dan putovanja bio je na odmaku i nakon obavljene rekuperacije u hotelu, bus nas je dalje odbacio na večeru do lokalnog restorana smještenog na jednom od okolnih brežuljaka iznad Montecatinija. Posluženi smo bili sa tri slijeda raznolikog izbora hrane i lokalne grape – rakije, čime je posebno bila zadovoljna naša studentica s razmjene (istina je, ERASMUS+ povećava alkoholne kapacitete). Poslije izdašne večere, još je uspjela dobiti okladu da će pojesti četiri komada kolača, što je, ne samo impresioniralo muški dio kolega, već je i kao nagradu za dobivenu okladu dobila novu košulju (XS veličine) sutradan. Pa vi ne idite na ERASMUS+!

Iduće jutro nam je preostala odjava iz hotela i povratak nazad prema Hrvatskoj uz kratko stajanje u outlet Barberino i gradu Ferrari, znamenitom po očuvanim gradskim zidinama i dvorcem obitelji Estense smještenog u centru grada. Po povratku kući, složili smo se da je ovo bilo još jedno odlično putovanje!

PUTOVANJE U KRAKOW

PIŠE — PETRA STILINOVIĆ

U predblagdansko vrijeme Studentski zbor je organizirao putovanje u Krakow. Tako se 40-ak studenata Effectusa 14. prosinca u večernjim satima uputilo prema nekadašnjem glavnom gradu Kraljevine Poljske. Po dolasku smo se smjestili u hostel koji se nalazi u samome centru grada, tik uz glavni trg na kojemu se tada održavao advent. Putovanje je bilo organizirano na način da su studenti cijelo vrijeme imali potpunu slobodu provođenja vremena po svom izboru. Razgledavanje grada, kupovine, posjeti muzejima, spavanje ili pak odlazak u klubove – svatko je odlučivao onako kako mu je odgovaralo. Osim samoga Krakowa, imali smo opciju posjetiti i znameniti Rudnik soli Wieliczka, očaravajući podzemni kompleks koji seže do 330 metara dubine i dom je najveće podzemne crkve

u svijetu. Naravno, onaj dio putovanja koji se nikako nije smio zaobići, bio je obilazak nacističkog koncentracijskog logora Auschwitz-Birkenau. Obilazak koji nas je sve vrlo duboko ganuo i potresao te ostavio u nama nevjerojatan utisak koji sigurno nitko od nas neće nikada zaboraviti.

U povratku smo još stali posjetiti Bratislavu, glavni grad Slovačke. Nakon pet dana nezaboravne zabave u Krakowu, Bratislava nam je ostavila još nekoliko trenutaka za pamćenje i zaokružila jedno predivno putovanje koje će svima ostati u pamćenju, a duh sloge i jedinstva koji nas je sve povezao u tih nekoliko dana prenio se i na daljnje druženje na fakultetu.

MATEA SKELIN — MLADA NADA HRVATSKOGA VATERPOLA

RAZGOVARALA — IVANA LEINWEBER

Kao lice i naličje ovog izdanja izabrali smo studenticu 3. godine preddiplomskog studija Financije i pravo – Mateu Skelin.

Matea je redovni student i mlada nada hrvatske ženske vaterpolske reprezentacije koja vrlo uspješno usklađuje svoje akademske obveze sa sportom.

MATEA, ŠTO JE UTJECALO NA TVOJ ODABIR? ŠTO TE PRIVUKLO I ŠTO TE MOTIVIRA DA SE DALJE NASTAVIŠ BAVITI VATERPOLOM?

U mom slučaju vaterpolo je "obiteljski" sport. Sestra Marlena trenirala je vaterpolo, dok sam ja nekoliko godina trenirala plivanje koje mi je s vremenom dosadilo. S 15 godina odlučila sam se okušati u vaterpolu na njezinu inicijativu. Odmah me privukao timski duh i dinamika sporta. Prilagodba je bila brza, a druge igrачice su me odmah prihvatile kao jednu od svojih. Jednostavno sam znala da je to sport za mene. Dobro sam se snašla u gotovo svim ulogama te sam i danas ostala polivalentni igrач, iako težim pozicijama centra i beka. Najveća motivacija mi je vlastiti napredak i daljnji uspjeh, te želja za nastupom na Olimpijskim igrama u Tokiju 2020.

PREŠLA SI U MLADOST; KAKO SI NAPOSJETKU DONIJELA TU ODLUKU I KAKO SI SE SNAŠLA U NOVOM KLUBU? JESU LI AKADEMSKE OBVEZE UTJECALE NA TVOJU ODLUKU?

Definitivno jesu, dosta mi je lakše otkad sam prešla u zagrebačku Mladost. Dok sam bila u Viktoriji, morala sam svaki vikend putovati u Šibenik, što je bilo psihički i fizički vrlo naporno. Ponudu za Mladost sam dobila još prošle godine, ali nisam htjela otići iz Viktorije, mojega prvog

vaterpolskog kluba. Međutim, kako sam trenirala godinu dana s Mladosti za reprezentaciju, tako sam se zbližila s curama iz kluba i navikla na njihov način treniranja pa sam naposljetku odlučila prijeći u Mladost - i nisam požalila!

KOJI SU TVOJI PLANOVI ZA BUDUĆNOST? VIDIŠ LI SE U NEKOM STRANOM KLUBU?

S vaterpolom ću nastaviti – u Hrvatskoj. Ponuda iz stranih klubova je bilo, ali jednostavno me nikada nisu privlačili strani klubovi, kao ni odlazak u inozemstvo.

IMA LI ŽENSKI VATERPOLO BUDUĆNOST U HRVATSKOJ?

Dosta se pridodalo pažnje ženskom vaterpolu ove godine. Imamo pripreme u trajanju od tjedan dana svaki mjesec, što prije nije bio slučaj. Također, često idemo na turnire i sparinge van države s drugim reprezentacijama što nam uvelike pomaže jer vaterpolo u Hrvatskoj još uvijek nije na Europskoj razini, no vjerujem da će se to u skoroj budućnosti promijeniti.

U zadnjih nekoliko godina napredovali smo do toga da možemo parirati nekolicini europskih država, ali mi težimo tome da uđemo u sam vrh sporta. Napravljeni su planovi za budućnost, sada nam preostaje samo raditi i trenirati da bismo ih uspjele i realizirati.

KAKVO JE TVOJE ISKUSTVO U REPREZENTACIJI?

U svih ovih šest godina, koliko igram za reprezentaciju, uvijek je osjećaj isti – lijepo je zaigrati pod hrvatskim kapicama, slušati svoju himnu i igrati s igrāčicama iz cijele Hrvatske. Što se tiče atmosfere među nama, to je uvijek pozitivno, cijenimo se međusobno i podupiremo i uvijek smo tu jedna za drugu bez obzira što smo iz suparničkih klubova. Svakako, lijepo je ponovno zaigrati i s curama s kojima sam trenirala u svojem prvom klubu – Viktoriji.

JESI LI ZADOVOLJNA VAŠIM USPJEHOM NA KVALIFIKACIJAMA ZA EUROPSKO PRVENSTVO U ŠPANJOLSKOJ? SPOMENULA SI I DUGOROČNE CILJEVE HRVATSKE REPREZENTACIJE, MOŽEŠ LI REĆI NEŠTO VIŠE O NJIMA?

Zadovoljna sam kvalifikacijama za europsko prvenstvo – da bismo se kvalificirale trebale smo dva puta pobijediti reprezentaciju Češke – što smo i napravile. U Barceloni ćemo nastojati ući u prvih 6 jer nam ulazak osigurava kvalificiranje na svjetsko prvenstvo u Sjevernoj Koreji, a samim time, došle bismo korak bliže Olimpijskim igrama u Tokyu 2020. – koje su glavni cilj naše reprezentacije.

JE LI TEŠKO KOMBINIRATI TRENINGE UZ FAKS? KOLIKO ŽRTVE IZISKUJE USPJEH U STUDIRANJU I SPORTU?

Godinama sam u sportu, tako da sam naučena organizaciji. Uglavnom mi nije teško, ali kada je vrijeme ispita zahtjevno je učiti i ići na treninge. Ipak, u bazenu provodim 4 sata dnevno, 6 puta u tjednu, a kada je proces priprema tada imamo treninge 2 puta dnevno, pa je uz ispite to iznimno naporno.

Kao i svaki sportaš, iza sebe imam mnogo propuštenih rođendana, pričesti, krizmi, vjenčanja, a o izlascima da i ne govorim, haha. U klubu ima još studenata pa nije rijedak slučaj da na putu do nekog grada učimo, ili pak nakon utakmice ostanemo budne cijelu noć da bismo učile, ali što se mora – nije teško.

ZAŠTO SI ODABRALA BAŠ EFFECTUS? NA KOJI NAČIN TI EFFECTUS KAO SPORTAŠU OLAKŠAVA USKLAĐIVANJE SPORTSKIH I STUDENTSKIH OBVEZA?

Za Effectus sam saznala preko interneta, a odlučila sam se tu studirati zbog jedinstvenog programa koji mi se jako svidio te zbog stručne prakse. Osim mogućnosti koje ovaj studij pruža, svidjela mi se i atmosfera te pristup studentima. Profesori nastoje prenijeti što više znanja na što kvalitetniji način i uvijek su voljni pomoći. Studenti

su ovdje na prvom mjestu, što se dosad u mnogočemu imalo prilike pokazati. Stvarno mi je drago da sam kao reprezentativka naišla na razumijevanje za sportske obveze. Opravdani izostanci zbog natjecanja i mogućnost polaganja ispita unaprijed ishodili su time da uspijevam na vrijeme ispuniti sve akademske obveze.

RADITE SVE S OSMIJEHOM NA LICU

PIŠE — IVAN ČURKOVIĆ

Kao maturant u gimnaziji Sesvete našao sam se na velikom raskrižju u životu gdje sam trebao odlučiti kojim putem krenuti, trebao sam donijeti odluku za svoje daljnje obrazovanje. Imao sam afiniteta prema ekonomiji i pravu, a sama odluka mi je bila iznimno teška. Međutim, prevagnula je ekonomija i upisao sam EFZG, no moja želja za poznavanjem prava nije jenjavala. S obzirom da Effectus jedini nudi integrirani studij financija i prava, nije mi bilo teško odlučiti što dalje – prebacio sam se 2012. godine i svoje daljnje obrazovanje nastavio na preddiplomskom studiju na Effectusu.

Došavši na Effectus, uvidio sam ogromnu razliku. Izuzev (za mene) nove, pravne predmete, načina studiranja, odnosa profesora prema studentima, individualnoga pristupa – sve je bilo drugačije. Ono što je činilo posebnu razliku jesu mogućnosti izražaja koje su dane studentima. Tako sam sudjelovao u raznim aktivnostima poput organizacije društvenih i sportskih događaja, studentskih debata, marketinških projekata (...).

Daleko najdraža od svih aktivnosti u kojima sam sudjelovao i dao svoj doprinos jest (re)aktivacija Studentskoga zbora; gdje sam naučio što znači sinergija i upoznao se s vrijednostima timskoga rada surađujući s mojim kolegama, Jurom Vučenovićem i Domagojem Poljakom.

Po završetku diplomskog studija Menadžment financija, 2017. godine, zaposlio sam se u revizorskoj kompaniji BDO Croatia, gdje i trenutno radim.

Mnogim studentima ova tranzicija zna biti stresna, međutim, naglasak na praktična znanja i vještine za vrijeme studiranja na

Ono što je činilo posebnu razliku jesu mogućnosti izražaja koje su dane studentima. Tako sam sudjelovao u raznim aktivnostima poput organizacije društvenih i sportskih događaja, studentskih debata, marketinških projekata (...).

Effectusu, omogućile su mi da prelazak u poslovni svijet prođe bezbolno. Posao revizora je takav da mora dobro razumjeti financije, računovodstvo, ali i pravo – sve što sam stekao na Effectusu; stoga stečeno znanje sada uspješno primjenjujem u praksi.

Moja poruka sadašnjim i budućim studentima jest da kvalitetno iskoriste vrijeme studiranja na Effectusu; da se trude, budu angažirani, uče, stječu nova poznanstva i ono što je najbitnije – da sve rade s osmijehom na licu jer je to jedan predivan period života.

„ŠKAKLJIVA“ PITANJA NA RAZGOVORU ZA POSAO

PIŠE — GORAN TRBOJEVIĆ, DIPL. IUR.

U prvom broju EFFECT-a profesor Talajić vam je podijelio svoja razmišljanja o važnosti dobre pripreme za razgovor za posao, ali i o zauzimanju pozitivnog stajališta prilikom pristupanja razgovoru. Također, profesor Talajić je kroz nekoliko savjeta naznačio i važnost otvorenosti, spontanosti i pokazivanju interesa za potencijalni posao.

“... zabranjena su pitanja koja se tiču vaše nacionalne ili vjerske pripadnosti ili spolne orijentacije, ili političkih preferencija, dakle sve ono što zadire u sferu privatnosti i osobne intime, odnosno sve ono što ne spada u sferu vaših sposobnosti za obavljanje nekog posla.”

No, razgovor za posao ima i svoj pravni aspekt. Zakon o radu neka ponašanja na razgovoru za posao tretira kao nedopustiva. Prije svega, riječ je ponašanjima na strani potencijalnog poslodavca. Dakle, Zakon o radu propisuje da: „Prilikom postupka odabira kandidata zaradno mjesto (razgovor, testiranje, anketiranje i slično) i sklapanja ugovora o radu, kao i tijekom trajanja radnog odnosa, poslodavac ne smije tražiti od radnika podatke koji nisu u neposrednoj vezi s radnim odnosom.“ (Članak 25. stavak 1. Zakona o radu) te da na nedopuštena pitanja kandidat za zapošljavanje ne mora odgovoriti. Također, poslodavac je odgovoran za eventualno počinjen prekršaj, a za prekršaj je zapriječena novčana kazna od 31.000 do 60.000 kuna.

Ovdje bi valjalo promisliti koji bi to bili „podaci koji nisu u neposrednoj vezi s radnim odnosom“, odnosno koje to podatke (potencijalni) poslodavac ne smije tražiti. Teško ih

je do kraja prebrojati, ali svakako na pitanja o planiranju i proširenju obitelji niste dužni odgovarati. Takva su pitanja učestala kad je riječ o kandidatknjama za posao. Takvo pitanje nije suprotno samo Zakonu o radu, već je suprotno i Zakonu o suzbijanju diskriminacije i Zakonu o zaštiti osobnih podataka. Također, zabranjena su pitanja koja se tiču vaše nacionalne ili vjerske pripadnosti ili spolne orijentacije, ili političkih preferencija, dakle sve ono što zadire u sferu privatnosti i osobne intime, odnosno sve ono što ne spada u sferu vaših sposobnosti za obavljanje nekog posla. Psiholozi savjetuju da je u takvoj situaciji prvenstveno potrebno ostati pribran i ne dozvoliti da vas provokacija izbací iz takta. Na sva takva i slična pitanja imate mogućnost odbiti odgovor pozivajući se na zakonsku odredbu. Također, neugodnost možete uspješno izbjeći tako da date odgovor koji je uopćen ili odgovor kojim „skrećete s teme“ (npr. „Nisam o tome razmišljao/la.“ ili „U ovom trenutku prioritet mi je profesionalno napredovanje.“).

Uskraćivanje odgovora na takva pitanja ili davanje neizravnih odgovora nije i ne može biti razlog (barem formalno-pravni) za ne-zaključivanje ugovora o radu. U slučaju da je pitanje ta vrsta pitanja postavljena u pisanom obliku odnosno na testu (iako bi to ipak bilo teško za očekivati), možete se prijavom obratiti inspekciji rada ili pred sudom tražiti zadovoljštinu.

Naravno, odluka o zapošljavanju ipak je na strani poslodavca te uvijek postoji mogućnost da poslodavac svoju prosudbu (dijelom) utemelji i na vašem stavu kad je riječ o nedopuštenim pitanjima. Međutim, u konačnici je za zapitati se jeste li spremni raditi za poslodavca koji je spreman prekršiti zakon već kod prvog susreta s vama.

UMOČITO

"Ukoliko noge nisu umočene minimalno do iznad gležnja, ne garantiramo maksimalno zadovoljstvo i užitak okusa."

ŠPRICEROL

"Ne stavljanje sunčanih naočala na oči može uzrokovati špricanje sitnih kapljica pjenušca u rožnicu što može dovesti do ozbiljnih oštećenja vida."

- 1 čajna žlica šećera (u prahu ili kristal šećer)
- Sok jedne limete
- 4 listića mente
- 0,6 dcl bijeloga ruma
- 0,6 dcl gazirane mineralne vode
- Led
- More/rijeka/jezero/bazen/hidromasažna kada

NAČIN PRIPREME u veliku čašu za Mojito staviti redom šećer, sok limete i listiće mente. Nježno zdrobiti i promiješati kako bi menta pustila svoju aromu. Dodati redom led, rum i gaziranu mineralnu vodu. Ukrasiti kriškom limete i grančicom mente. Sjesti te umočiti noge u jednu od navedenih vrsta voda i ispijati polako.

- 0,3 dcl pjenušca
- 0,2 dcl Aperola
- 0,1 dcl gazirane mineralne vode
- Led
- Sunčane naočale

NAČIN PRIPREME u čašu staviti led, zatim redom dodati pjenušac, Aperol i gaziranu mineralnu vodu. Ukrasiti i obogatiti okus kriškom naranče. Staviti sunčane naočale na oči.